

man havde sagt som i den første Lov om denne Sag, at hvad der ikke kan udredes af Statskassens Beholdning, skaffer man ved Laan. Det er naturligvis, det indrømmer jeg, meget uheldigt hvert Øjeblik at skulle optage Laan. Dog, saa maa man enten lade være at foretage disse Foranstaltninger eller ogsaa finde sig i det uundgaaelige. Men i Stedet derfor vil man nu søge at komme ind paa en Ordning som den her foreslaaede, hvad jeg finder meget uheldigt.

Men dernæst kommer jeg ind paa en alvorlig Realitetsindvending mod hele Tanken i dette Lovforslag, og den drejer sig om et Punkt, som den højtærede Finansminister ogsaa har omtalt, nemlig Spørgsmaalet om at garantere disse Laan i Stedet for som hidtil i visse Tilfælde, f. Eks. over for Husmandskreditforeningen, kun at garantere Renten. Den højtærede Finansminister sagde, at det var en ganske betydningsløs Forskel, at det var ganske ligegyldigt, om man sagde, at man garanterede Renten, eller at man garanterede Kapitalen. Jeg beder meget om Forladelse, det er ikke ligegyldigt, det er en meget alvorlig Sag. Forholdet er jo dette, at naar en Obligation, f. Eks. i Husmandskreditforeningen, er udtrukket til Indfrielse, skal den ikke forrentes fra den Dag, den kan forlanges indfriet, og dersom der ingen Midler er til at betale selve Kapitalen med, bliver den ikke betalt af Statskassen. Det er kun Renten, den betaler. Der er altsaa megen Forskel paa, om Staten garanterer baade Kapital og Rente eller kun Renten. I det første Tilfælde kunde man komme til Staten med den udtrukne Obligation og sige: betal, men det kan man ikke, naar der kun er Tale om at garantere for Renten, saa kommer det aldeles ikke Staten ved at betale Kapitalen. Jeg ser naturligvis bort fra de store Forhold som f. Eks. de franske Rentes, hvor der ikke er Tale om Kapital mere, men hvor alt er blevet Rente, det gælder ikke her, hvor man, som man ved, til visse Tider kan stille Krav om, at hele Kapitalen skal udbetales, og det er netop Sagen, at saaledes vil Forholdet blive efter dette, at man skal garantere for Kapitalen og saaledes komme ind paa noget ganske nyt, paa noget, som jeg anser for i overordentlig Grad uheldigt. Det kan nemlig ikke være andet — det blev jo ogsaa antydet af den ærede Ordfører — end at man derved vil komme ind paa ny Krav. Jeg har før omtalt, at man nu begynder at tale om Krav fra alle Sider, som ønske noget af Statskassen.

Andre ville saa sikkert stille lignende Krav. Har man først i een Kreditforening, efter at have forandret Love og Statutter, faaet en Afdeling, i hvilken Obligationerne garanteres af Statskassen, vil jo den selvfølgelig Ting indtræffe, at disse Obligationer ville faa en betydeligt højere Kurs end alle de andre Obligationer, der ere udstedte af Kreditforeninger. Hvor længe tror man saa, de andre Foreninger ville finde sig deri? De ville naturligvis sige: Hvorfor skulle vore Obligationer ikke garanteres, maa vi faa statsgaranterede Obligationer over hele Linien. Men saa har man netop den Fordring, som de Herrer Agrarer stillede frem og søgte at faa gennemført i Rigsdagen, men som lykkeligvis blev tilbagevist. Det vilde ikke kunne gaa an, om man i Løbet af forholdsvis kort Tid ad den Vej skulde have 5—600 Mill. Kr. Obligationer omdannede til Statsgæld, det vilde ikke kunne gaa an for Statens Kredits Skyld, det vilde være overordentlig farligt. Derfor mener jeg, at denne Bestemmelse ikke burde eksistere, og jeg ved ikke, om det ærede Udvalg ikke endnu inden 3die Behandling kunde tage under Overvejelse, om det virkelig gaar an. Hvor meget forelsket man end er i dette Lovforslags Formaal, burde der dog tages i Betragtning, at man ikke skal udsætte sig for at komme ind paa en saa farlig Vej som den, jeg her har omtalt. Dersom den højtærede Minister endelig vil benytte Kreditforeningerne, og dersom Lovgivningsmagten forstaaende Sagen villigt vil gaa med til at bevilge Carte blanche paa alle disse Indskud af 2—2½ pCt. Bidrag til Reservefonden, til Administrationsfonden osv., uden at vide det mindste om, hvad det vil koste, hvad jeg synes er Tilfældet, da vi ikke have set et Ord om det i Folketinget tidligere — nu vel, saa maa man endelig gaa til Husmandskreditforeningen. Saa er det naturligt at benytte den og ogsaa at blive staaende ved Garantien for Renten og ikke gaa til en Garanti ogsaa for Kapitalen. Husmandskreditforeningen egner sig fremfor andre Kreditforeninger til at tage sig af denne Sag. Jeg vil ogsaa gøre opmærksom paa, at man overhovedet ikke kan træffe den Ordning, § 11 foreslaar, gennem een Kreditforening, thi der findes jo for Tiden ingen saadan, som giver Laan baade for Østifterne og for Jylland. Man maatte nødvendigvis enten have en fuldstændig ny Kreditforening, som jeg heller ikke kan tænke mig indrettet for en saadan Sags Skyld som denne, og som skulde omfatte hele Landet, eller